

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11470

Tarih : 14.04.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enfal Katliamının Soykırım Olarak Tanınmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 14.04.2025

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Dışışleri
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 15-4-2025	Esas No: 2/3056

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
15 Nisan 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
15 Nisan 2025
No: 1611954

GEREKÇE

Orta Doğu halklarının son yüzyılda tanıklık ettiği en büyük insanlık suçlarından biri, 1986-1989 yılları arasında Irak Baas rejimi tarafından Kürt halkına yönelik gerçekleştirilen Enfal Soykırımıdır. Bu süreçte Irak Kürdistanı'nda yaşayan Kürt halkı, Saddam Hüseyin'in emriyle, sistematik bir biçimde bombalanmış, kimyasal silahlarla hedef alınmış, toplu katliamlara maruz bırakılmış, köyleri yakılıp yıkılmış, zorla yerinden edilmiş ve kitlesel mezarlara gömülmüştür.

'Enfal Harekâtı' adı altında yürütülen bu saldırılar, açıkça bir halkın kimliğini, varlığını ve yaşam hakkını ortadan kaldırmayı hedeflemiş; genç, yaşlı, kadın, erkek, çocuk demeden yaklaşık 200 bine yakın insan katledilmiş, 4.500'ün üzerinde köy yakılmış, 1 milyondan fazla insan mülteci durumuna düşürülmüş, okul, cami, hastane gibi sivil yapılar dahi bombalanarak yıkılmıştır. Enfal Harekâtı, sadece bir askeri operasyon değil; etnik temizlik ve soykırım suçunu tüm çıplaklığıyla ortaya koyan bir devlet terörüdür.

Bu saldırıların zirve noktası, 16 Mart 1988'de Halepçe'de gerçekleşmiştir. Irak ordusu, bu Kürt kentine karşı kimyasal silahlar kullanarak, aralarında bebeklerin de bulunduğu 5 binden fazla sivil bir günde katletmiştir. Bu, modern tarihin en ağır sivil katliamlarından biri olarak kayda geçmiştir.

Irak Yüksek Ceza Mahkemesi, 1 Mart 2010 tarihinde Enfal Harekâtı'nın bir parçası olan Halepçe Katliamı'nı resmen soykırım olarak tanımış, Irak Parlamentosu ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi Meclisi de bu kararı benimsemiştir. Ayrıca İngiltere, İsveç ve Norveç parlamentoları, Enfal Harekâtı'nı 'Kürt soykırımı' olarak tanımış ve bu insanlık suçunu resmen mahkûm etmiştir.

Saddam Hüseyin rejimi döneminde yaşanan bu korkunç suçlar, uluslararası hukuk açısından soykırım tanımını tüm yönleriyle karşılamakta, sivillere yönelmiş sistematik ve kasıtlı saldırılar üzerinden tanımlanan insanlığa karşı suçların en somut örneklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Enfal Katliamı, sadece Irak Kürtlerinin değil; Türkiye, İran ve Suriye'de yaşayan Kürtlerin de ortak hafızasında yer eden, halklar arası barışın ve ortak yaşamın inşası önünde hâlâ etkisini sürdüren büyük bir travmadır. Her yıl 14 Nisan, Enfal'de katledilenleri anma günü olarak kabul edilmektedir. Bu tarihte, Kürt halkı hem hayatını kaybedenleri anmakta hem de bu tür suçların bir daha yaşanmaması için adalet ve tanınma talebini yükseltmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin, Kürt halkının tarihsel olarak maruz kaldığı bu soykırımı tanınması, yalnızca bir ahlaki sorumluluk değil, aynı zamanda tarihsel yüzleşmenin ve onarıcı adaletin temel bir adımı olacaktır. Türkiye, Enfal'i soykırım olarak tanıyarak, Kürt halkıyla ilişkilerde demokratikleşmenin ve hakikatin önünü açacak; bölgedeki halklar arası eşitlik ve barış zemininin güçlenmesine katkıda bulunacaktır.

Bugün bölge halkları benzer insanlık suçlarıyla yeniden karşı karşıya kalmaktadır. Enfal'de yaşananlar gibi saldırılar artık gizlenememekte; uluslararası hukukta ve halkların vicdanında mahkûm edilmektedir. İnsanlık suçları işleyen iktidarlar, er ya da geç bu suçlardan dolayı tarihe kara bir leke olarak geçmekte, adalet karşısında yargılanmaktadır.

Bu gerekçelerle, Enfal Katliamı'nın Türkiye tarafından resmen soykırım olarak tanınması yönündeki bu kanun teklifimiz, toplumsal adaletin tesisi, halklar arası barışın güçlendirilmesi ve Türkiye'deki çok kimlikli toplum yapısının demokratikleşmesi açısından yaşamsal bir adımdır.

ENFAL KATLİAMININ SOYKIRIM OLARAK TANINMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – Türkiye Cumhuriyeti, 1986-1989 yılları arasında Irak Baas rejimi tarafından Irak Kürdistanı'nda yaşayan Kürt halkına karşı sistematik olarak yürütülen Enfal Harekâtı'nı, soykırım olarak tanır.

MADDE 2 – Türkiye Cumhuriyeti, Enfal Soykırımı'nda hayatını kaybedenleri anmak ve soykırımın toplumsal hafızada yer bulmasını sağlamak amacıyla, her yıl 14 Nisan gününü "14 Nisan Enfal Soykırımını Hatırlama Günü" olarak kabul eder.

MADDE 3 – Bu kanun hükümleri, Cumhurbaşkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından yerine getirilir.

MADDE 4 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.